

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 18. oktobra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 120 120

Reklamacijski postopek volilnega odbora v zadevi aktivne volilne pravice pridobitnih in gospodarskih zadrug.

Tekom minulih dni so posamezni volilni upravičenci, ki so bili vložili reklamacije proti 220tim zadrugam z nad 1500 člani, prejeli rešitve na svoje vloge.

Kakor je bilo pričakovati, so bile vse reklamacije vkljub priloženim uradnim potrdilom, da zadruga niso v posesti obrtnih listov, oziroma ne plačujejo obče pridobnine, neugodno rešene. Volilna komisija se je postavila na stališče, da vlagatelj niso z uradnimi listinami dokazali, da poedine zadruga ne izvršujejo, odnosno niso po zakonu upravičene izvrševati poslov, ki jih našteva čl. 3 volilne uredbe in ki dajejo članom njenega upravnega odbora, ako imajo pravico zastopati zadrugo in so registrirani pri sodišču, po čl. 5 aktivno volilno pravico. To je ena formulacija zavrnitve reklamacij.

Druga pa pravi, da volilni odbor ni ugodil vloženim zahtevam, ker so zadruga upravičene opravljati posle, ki jih navaja člen 3. volilne uredbe tudi brez obrtnega lista.

Iz navedenega jasno sledi, da je volilni odbor interpretiral nejasne določbe volilnega reda glede aktivne volilne pravice zadrug tako, da ni potreben zanje niti obrtni list, niti plačevanje obče pridobnine, temveč zadostuje, da izvršujejo, odnosno so po zakonu upravičene — dejansko torej niti ni treba! — posle, navedene v čl. 3. volilne uredbe.

S tem tolmačenjem volilnega reda je pogaženo osnovno načelo zakona o zbornicah iz leta 1868, namreč, da spadajo v trgovinski odsek samo one zadruga, ki vrše trgovinske posle, to je trgujejo obrtoma na podlagi obrtnih listov.

Umevno pa postane gornje postopanje volilnega odbora z ozirom na njegovo sestavo, ki se je izvršila brez

sodelovanja in upoštevanja stanovskih interesnih organizacij. Vanj so bili namreč delegirani in imajo v njem večino izraziti pristaši politične stranke, ki je bil pod njenim pritiskom in uplivom uveljavljen nov volilni red, s kojim bi naj dobila TOI zbornica mesto gospodarskega politično obilježje. Ta stranka je računala z dejstvom, da stanovske organizacije trgovcev ne bodo nikdar postale slepo orodje njenih političnih špekulacij. Zato si je z novim volilnim redom vsled nejasne opredelitve bistvenih pogojev zadrug za izvrševanje njihove aktivne volilne pravice izposodila v dosego svojih ciljev velik kader volilcev iz poljedelskih in drugih krogov, ki se sploh ne bavijo s trgovino, ne plačujejo zborničnih doklad ter nimajo s TOI zbornico nikakih skupnih vezi. Člani teh zadrug so povečini poljedelci, ki se bavijo s pospeševanjem kmetijstva in kojih interesi so često v direktnem nasprotju z interesi trgovskega stanu. Njih edino pravilno interesno zastopstvo bi predstavljale kmetijske zbornice, kojih ustvaritev bi pomenila hvaležno delo za politično stranko, ki črpa glaven vir svojih volilcev iz kmečkih vrst.

Tako se je kršila iz političnih razlogov temeljna določba zborničnega zakona z dne 29. junija 1868, št. 65 avstrijskega drž. zakona, ki pravi, da so TOI zbornice interesne predstavniče trgovine, obrti in industrije.

Zveza trgovskih gremijev izjavlja, da bo stala vedno krepko na braniku navedenega osnovnega principa; izraža pa tudi trdno nado in prepričanje, da bodo vsi v njej včlanjeni gremiji z neumornim organizatoričnim in propagandnim delom pripomogli, da bo v bližnji bodočnosti TOI zbornica zopet oživila kot izrazita predstavica in zaščitnica jake stanovske misli in zavednosti slovenskega trgovstva!

Pomanjkanje vagonov in skrajšanje nakladalnih in razkladalnih rokov.

Kakor druga leta tudi letos železniška uprava v toku jesenske izvozne sezone ni bila v stanju obvladati situacije brez izvanrednih ukrepov, ki gredo na škodo gospodarskih interesentov. Pred štirinajstimi dnevi je skrajšala nakladalni rok za eno četrtino, toda zdi se, da ta ukrep ne bo še zadostoval in da bo segla še po drugih. Medtem pa leži ključna situacija čisto drugje, če bi se hotelo trajno odstraniti nepravilnosti, s katerimi se moramo vsako jesen boriti.

Znano je, da imamo v naši državi veliko število pokvarjenih vagonov. Minister saobračaja je v svojem ekspezu letošnje spomlad konstatiral, da imamo vsega skupaj 47.516 komadov tovornih vagonov. Od teh je bilo le 33.764 uporabnih, dočim so vsi ostali bili v defektnem stanju. Tudi na progah državnih železnic v Sloveniji smo imeli spomlad okrog 4.000 pokvarjenih voz. Priznati moramo, da se vagoni sicer sukcesivno popravljajo in da je število nekoliko padlo, vendar se cenj število pokvarjenih vagonov še vedno na ca 3.000. Ako bi bile dobile naše glavne železniške delavnice, kakor tudi delavnice pri kurilnicah pravočasno in zadostno množino materiala za popravilo na razpolago, bile bi gotovo popravile

večje število vagonov in bi bilo stanje in s tem cela vagoniska situacija danes lahko mnogo povoljnija, kakor je sedaj. Računati je, da bo pomanjkanje vagonov, ki se kljub skrajšanega nakladalnega in razkladalnega roka pojavlja zadnje tedne na naših železnicah, trajalo preko novega leta. Že danes je jasno, da skrajšanje nakladalnega roka v tej obliki, kakor je bilo dekretirano, in druge administrativne represalije ne morejo trajno odpomoči prometnim neprilicam, zato je edini izhod iz te situacije, da se začnejo vsaj odprti vagoni v čim večji meri popravljati. Poročila se nam, da je med defektnimi vagoni toliko število takih, ki imajo popolnoma neznatne nedostatke in katerih popravilo bi stalo komaj par dinarjev ter bi železnica lahko tako z neznatnimi stroški pomnožila svoj vozni park in povečala svoje dohodke, obenem pa bi pripomogla, da se v izvozni sezoni plasirajo na inozemski tržišča čim večje količine naših pridelkov in tako poboljša naša plačilna bilanca. Toda vse to ovira naravnost do absurdnosti kompliciran birokratski aparat, ki za vse nabavke predpisuje tak postopek, da delavnice ne morejo priti pravočasno do materiala.

V naprej izjavljamo, da nočemo, da bi se letos popravila vagonov vršila na tak način, kakor lani, ko se je dekretiralo pod osebno odgovornostjo šefov delavnice, da se mora brez sredstev popraviti vse pokvarjene vagonne. Posledica te odredbe je bila ta, da se je pustilo v obtok vagoni, ki niso napravili niti 100 km, a so bili zopet pokvarjeni.

Potrebna pa je še ena ugotovitev. Za skrajšanje nakladalnih in razkladalnih rokov, nad katerim se sedaj interesenti toliko pritožujejo, se imajo zahvaliti gospodarski nediscipliniranosti nekaterih naših lesnih trgovcev, ki so vsled neznatnih zakasnitev vagonov pošiljatev v mesecu septembru smatrali za potrebno, da se takoj in brez obvestila svojih organizacij pritožijo na Generalno direkcijo državnih železnic, ki je nato v dobri nameri, da pospeši obtok vagonov, skrajšala roke. Dasi v Sloveniji za to končno ni bilo neposredne in stvarne potrebe, morajo naši interesenti sedaj deliti usodo z ostalimi pokrajinami, ker je stala Generalna direkcija na stališču, da ne dopušča nikake izjeme.

VELJAVNOST AVSTRIJSKIH LISTIN PRED NAŠIMI SODIŠČI.

Da ustrezemo nekaterim našim interesentom, smo se obrnili do Zbornice TOI za pojasnilo, ali je treba za listine, ki so izstavljene na avstrijskem ozemlju, kakega posebnega poverila, da jih upoštevajo tudi naša sodišča. Dobili smo sledeči odgovor: Glede takih listin vsebuje določbe naredba poverjeništvu za pravosodje o pravni pomoči med našimi sodišči v Sloveniji in v Nemški Avstriji z dne 10. junija 1919, U. list št. CV/525, ki pravi: »Listine, ki jih je na tem ozemlju v predpisani obliki naredilo ali poverilo in opremilo z uradnim pečatom javno oblastvo ali notar, ne potrebujejo nobenega daljnega poverila.«

Reorganizacija statistike naše zunanje trgovine.

Na prošnjo gospodarskih organizacij se je generalna direkcija carin odločila, da izvede s 1. januarjem 1928 reorganizacijo naše statistike uvozne in izvozne trgovine, da bi čim bolj mogla služiti potrebam gospodarskih interesentov in strokovnih korporacij. Generalna direkcija je zato sedaj pozvala vse zbornice, da ji izstavijo tozadevne predloge, da bi se statistika v bodoče vodila za vse predmete, ki so za naše gospodarstvo iz kateregakoli vidika važni, posebej in ločeno od drugih predmetov, tako da bi bili interesenti v bodoče v stanju, da kontrolirajo uvoz in izvoz dotičnega predmeta po količinah in vrednosti, kakor tudi po provenijencah in si lahko napravijo za svoje poslovne potrebe točno sliko trgovskega prometa v dotičnem blagu.

Izkazalo se je namreč, da sedanja statistika, ki se vodi po posameznih pozicijah, kakor je blago označeno v carinskih tarifih, ne odgovarja popolnoma potrebam naših poslovnih krogov in to predvsem iz razloga, ker obsega naša carinska tarifa preveč kolektivnih postavk, pod katere spada po sto ali še več raznovrstnih sortimentov

Reorganizacija naše konzularne službe.

(Nadaljevanje.)

C. Podrobni predlogi za vršenje konzularne službe.

Po mišljenju naše zbornice bi bilo treba za praktične potrebe gospodarskih krogov pri konzulatih organizirati informativno službo na sledeči način:

I. Evidenca medsebojnega trgovskega prometa in tozadevnih odredb.

Vsak konzulat ima voditi za svoje konzularno področje točno evidenco predmetov, ki se iz njega izvažajo, odnosno tja uvažajo iz naše države.

Poleg tega je treba, da si vsak konzulat sčasoma sestavi kataster importiranj in eksportiranj, ki imajo stalne trgovske slike z interesenti v naši kraljevini. V tej kartoteki bi bilo potrebno, da se vodi stalna evidenca o vseh važnih podatkih glede poslovanja dotičnih tvrdk, po možnosti tudi kreditne reference o njih stanju. Take katastre vodijo, kolikor smo imeli priliko ugotoviti, konzulati raznih inozemskih držav (n. pr. nemški, češki), ki poslujejo v naši kraljevini ter jih stalno dopolnjujejo na podlagi informacij zbornic, gospodarskih korporacij in kreditnih institucij.

Konzulati prihajajo ob priliki vdiranja potnih listov trgovcem, industrijalcem in trgovskim potnikom v stik z osebami, ki se želijo poslovno udeleževati v naši državi, odnosno vršiti posle v konzularnem okolišu. Smatramo, da bi imel vsak konzulat take prilike izkoristiti, da si po možnosti pribavi informacije o namerah, poslovnih predlogih, kakor tudi o pritožbah takih interesentov glede raznih neprilik, na katere so naleteli in ki bi se dale z lahkoto odstraniti.

Poleg tega je samoumevno, da je vsak konzulat za informativno službo opremljen z zadostnim domačim in inozemskim splošnim naslovnim materialom, ki ga sestavljajo in izdajajo v naši kraljevini trgovske zbornice, kakor tudi razna privatna podjetja,

blaga, ki so statistično skupaj izkazani tako, da industrijalec, obrtnik in trgovec, ki bi želel proučiti konkurenčno razmerje na podlagi statističnih podatkov, ni mogel dobiti nikake slike za posamezne predmete, ki ga interesirajo, ker so izkazani skupno z nebrojem drugih predmetov.

Tudi se je že pred ženevsko mednarodno gospodarsko konferenco tudi pri nas občutila potreba, da se carinsko označevanje blaga in s tem tudi statistika zunanje trgovine čim tesneje prilagodi komercijelni terminologiji ter da se carinska nomenklatura posameznih držav med seboj čim bolj izenači ter s tem manipulacija carinjenja olajša.

V praksi smo imeli opetovano priliko opaziti nedostatke sedanje uvozne in izvozne statistike, posebno za trgovino poljskih pridelkov, metalurško in tekstilno stroko in brez dyoma bodo zainteresirane industrije zahtevale izpremembo statistične evidence. Pa tudi za veletrgovino je specializacija naše trgovske statistike izredno važnega pomena in bo Zveza gremijev te dni razposlala vsem krajevnim organizacijam okrožnice, da prijavijo tozadevno svoje konkretne predloge, ki naj bi bili v bodoči statistiki vpoštevani.

s statistikami in strokovnim časopisjem ter ostalimi ekonomskimi publikacijami, na podlagi katerih bi bil v stanju nuditi interesentom brez posebnih pismenih poizvedb neposredno splošne informacije, ki so za orientacijo poslovnega sveta potrebne. Medtem pa se čujejo opetovano pritožbe, da mnogo naših konzulatov v inozemstvu nima niti kompletne statistike naše zunanje trgovine, niti strokovnih publikacij (statistike žetve od poljedelskega ministrstva) itd. ter so vsled tega navezani na dolgotrajno pot iskanja informacij preko konzularnega oddelka zunanjega ministrstva pri resornih ministrstvih, kar traja po navadi toliko časa, da prispe informacija interesentu po večini prepozno v roke.

Za informativno službo je poleg naštetih evidenc predvsem potrebna točna orientacija konzulatov o našem trgovsko-političnem režimu, to je predvsem poznavanje naših autonomnih carinskih predpisov in carinske tarife ter trgovskih pogodb naše kraljevine z inozemskimi državami, odnosno obratno predpisov, tarif in pogodb dotične države, v kateri se nahajajo. V tem oziru naši konzulati pogosto niso v stanju dati interesentom točnih in zanesljivih informacij, mnogokrat niti ne razpolagajo s carinsko tarifo in veljavnimi naredbami. Tudi bi bilo potrebno, da so konzulati v stanju poleg carinsko-tarifnih informacij dati interesentom vsaj glavne informacije o naših obrtnopravnih določbah, poštnih in železniško-tarifnih odredbah in davčni obremenitvi, ki so za trgovsko poslovanje najvažnejšega pomena. Dosedaj se po naših vtisih na konzulatih tem vprašanjem ne posveča zadostna pažnja ter nimajo konzulati za take vrste informativno službo strokovno izvežbana osebja na razpolago.

Nadalje smo imeli priliko opetovano ugotoviti, da mnogi konzulati ne prejemaajo od resornih ministrstev obvestil o važnih trgovsko-političnih ukrepih in naredbah, ki so za poslovni stik inozemstva neobhodno potrebni in zato tudi niso v stanju nuditi interesentom absolutno zanesljive informacije. To je v ostalem priznal v svojem referatu na II. izvozniskem kongresu sam načelnik trg. konzularnega oddelka v ministrstvu zunanjih zadev.

II. Poročila konzulatov. — Način sestavljanja.

Druga važna naloga konzulatov za gospodarsko službo je sestavljanje informativnih referatov za interesirana resorna ministrstva, kakor tudi za gospodarske organizacije in korporacije v domovini. Konzularni oddelki zunanjega ministrstva je napravil leta 1925 nekaj poizkus in objavil izbrana poročila nekaterih naših inozemskih konzulatov. Ta sicer hvalevredni trud nam je dokazal, da se mnogi konzulati v svojih poročilih preobširno ba-

vijo z informacijami splošnega značaja, ki za naše poslovne kroge nimajo konkretne vrednosti. Referate je po našem mišljenju treba zasnovati in obdelati vselej z vidika že obstoječih odnošajev in interesov odnosno možnosti zasnovanja novih stikov ter razvoja in napredka medsebojnega prometa med domovino in dotičnim konzularnim področjem. Za sestavo takih poročil je težko točno predpisati enotno šablono. V splošnem smatramo, da bi bilo treba opisati v teh poročilih konkurenčni položaj našega eksporta na posameznih tržiščih v razmerju napram ostalim provenijencam enake vrste blaga, navesti vsaj v izvlečku uzance odnosno poslovne običaje, ki veljajo za trgovino z dotičnimi predmeti v posameznih okoliših, a glavno pažnjo posvetiti vprašanju izboljšanja položaja našega izvoza. Iz objavljenih poročil vidimo, da se razpravlja monografično na primer o položaju železnic v posameznih državah, o splošnih ekonomskih problemih ali pa deskriptivno opisujejo države, kar vse ne spada v praktično konzularno poročilo, kakor ga potrebujemo za naše svrhe. Tudi opazujemo, da je bila večina truda, ki so si ga dali naši konzulati s poročili o cenah blaga, skoro brez praktične koristi, ker so ta poročila dospela komoram z zakasnitvijo več tednov ali celega meseca, ko se je položaj na tržiščih že bistveno izpremenil. To velja posebno za prejšnja leta 1924 do 1926 in za države z nestalno valuto. Interesenti črpajo take informacije mnogo prej iz brzojavnih poročil velikih inozemskih dnevnikov, kjer je tozadevna poročevalna služba vzorno organizirana.

(Dalje prihodnj.)

Razmerje nameščencev do trgovcev.

Od uglednega trgovca iz Maribora smo prejeli:

V zadnjem času se je pojavil v javnosti listič »Privatni nameščenec«, ki sistematično skuša skaliti odnošaje med trgovci in nameščenci, ne da bi pri tem povedal namere, ki jih v resnici zasleduje. Način napadanja je tako revolverski, da je temu kos le najbolj prosluli listič naše metropole, ki tekmuje v ogabnem blatenju oseb. Fraze kakor »moderni sužnji«, »izžete stisnjene citrone«, »izkoriščevalne težnje«, ki bi morda imele pomen v kakem velemestu, ne pa v naših ozkih razmerah, se kopičijo iz članka v članek. Mi samo vprašamo nameščenca, ako resno smatrajo, da je ta način najuspešnejše sredstvo za izboljšanje položaja, kjer je morda res potrebno? Krivice, nezadostne informacije, mistifikacije in pretiravanja, ki so neizbežne posledice takega poročanja, bodo zagrenile pri delodajalcih dobro voljo za ureditev visejih vprašanj, kakor odpiranja trgovin ob nedeljah, mezno ureditev in slično. Kajti kle-

vete in častikraja ne bodo nikoli obrodile dobrega uspeha. Trgovstvu pa svetujemo, da vložijo zoper imenovani list tožbe, tako, da mu zapro usta in ne bo mogel pod firmo dela za nameščence zasledovati svojih prikritih namenov.

!LOTERIJA DRUŠTVA »TRGOVSKA AKADEMIJA«.

Dne 30. oktobra t. l. se zaključi loterija društva »Trgovska akademija« v Ljubljani. Ker precejšnje število onih, ki so srečale za to loterijo prejeli, še ni nakazalo kupnine po 10 Din za vsako srečko, opozarjamo, da store to nemudoma, najkasneje do 27. oktobra, ko društvo zaključi evidenco srečk, ki pridejo v poštev za dobitke. Razpečevalce prosimo, da nam pošljejo izkupiček za prodane srečke ter obenem na položnici ali pa z dopisnico naznanijo serije in številke razpečanih srečk. Ako teh podatkov pravočasno ne dobimo, bomo smatrali, da so plačane srečke najnižjih serij in števil, razpečevalci pa bodo odgovorni društvu in kupcem. Preostalih nerazpečanih srečk ni treba vračati, temveč zadostuje obvestilo po dopisnici, katera serija in številka ni prodana. Do istega termina 27. oktobra sprejema društvo še naročila, toda le proti vpošiljavi kupnine po 10 Din od srečke. Kdor še nima srečke, naj jo takoj naroči. Ta loterija nudi najugodnejše pogoje, ker stane srečka le 10 Din, dočim je dobitkov 885 od 50 do 100.000 Din. Izkušnja kaže, da so imeli pri loterijah največjo srečo baš oni, ki so kupili srečko šele nazadnje na prigovarjanje.

OGROMNO POSOJILO JUGOSLAVIJE.

Beremo, da hoče najeti naša vlada posojilo v znesku 30 milijonov funtov ter da je započela na inozemskih denarnih trgih tozadevna pogajanja. Vodi jih prometni minister ter bo v najkrajšem času poročal o njih poteku ministrskemu svetu. Menda pogajanja zadovoljivo potekajo. Posojilo bo služilo izrecno le investicijskim namenom, v prvi vrsti izgradbi in izpopolnjenju našega železniškega omrežja in našega pomorstva. Če beremo, s kakšnimi sitnostmi in težavami se je morala boriti Poljska za 70 milijonov dolarjev, nam bo izrednost našega posojila tembolj očitna, saj gre skoraj za 150 milijonov dolarjev.

* * *

DUNAJ JAMCI ZA RUSKE KUPČIJE.

Dunajska občina je priobčila zakonski načrt o ruskih kreditih. Jamči 70 odstotkov pri naročilih do skupnega zneska 100 milijonov šilingov. Jamstvo glede zgube prevzame pa občina samo za slučaje onih naročil, ki jih doslej Rusija še ni prijavila, torej za novo blago ali za dodatek k dosedanjim naročilom ali za nove tvrdke. Do 30. junija 1928 se morajo izvršiti naročila v višini 60 milijonov šilingov, po 30. juniju pa za nadaljnjih 40 milijonov šilingov.

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

Shodna policija društvenih zborovanj.

Za održavanje mira in reda kakor tudi za čuvanje zakona v besedah in dejanjih skrbeti mora pred vsem predsednik društvenega zborovanja. Od njega se zahteva preudarnost, aktivnost in tudi kolikor toliko poznavanje zakonov. § 17, odst. 2, zahteva namreč od njega, da se mora protizakonitim besedam in dejanjem takoj upreti in če se njegovi ukrepi ne izvrše, zborovanje zaključiti. Ta predsednikova dolžnost traja pa le tako dolgo, dokler traja zborovanje. Če je končalo ali če se je predčasno zaključilo, predsednik za dogodke po zaključku zborovanja ni odgovoren.

Shodna policija predsednika društvenega zborovanja se razteza na vse mogoče pojave. Ako je shod članski shod, mora paziti na to, da so navzoči

v resnici samo člani, nepovabljeni ali nepoklicane osebe mora opozoriti na to, da zapuste zborovanje. Pri javnem društvenem shodu mora paziti na to, kdo govori in podaja predloge, ker so za to poklicani samo člani in povabljeni gostje. Nadalje mora paziti pri sklepanju in pri glasovanju, ker so v to poklicani zopet samo le člani. Seveda pa se mu ni treba posluževati ob nepokornosti kakega udeleznika najskrajnejšega sredstva, da zaključi shod. Mnogokrat bo zadostovalo, da dotičnika, če se ne vede spodobno ali če razgraja ali stori kako protizakonito ali kaznivo dejanje (n. pr. žaljenje ali ščuvanje zoper ukrepom predsednika, vlade ali oblasti, napad na društvene člane, poziv k upornosti itd.), da ga pokliče k redu in da mu odvzame besedo, potem šele ga pozove, naj zapusti zborovanje odnosno ga da odstraniti s silo.

Če predsednik ne mara vršiti svojih dolžnosti, je po § 36 društ. zakona kazniv; vrhu tega je nevarnost, da se protizakonite izjave ali dejanja, katerim se ni takoj uprl, smatrajo od oblasti za prekoračenje statutarnega področja po društvu in da se radi

njih razpusti društvo odnosno se mu ustavi delovanje.

Društveni zakon ima torej dovolj sankcij za vzdrževanje društvene policije po njega odgovornih zastopnikih. Za to, da bi se morali pri zborovanju navzoči pokoriti ukrepom in navodilom predsednika, pa društveni zakon ni imel nikakih določb in še manj kazenskih sankcij.

To praznino je izpopolnil zakon o varstvu volilne in zborovalne svobode z dne 26. januarja 1907, avstr. drž. zak. od 5. maja 1918, ki še vedno velja glede vseh zborovanj, torej tudi društvenih.

Kazenske sankcije za varstvo zborovalne svobode, ki jih vsebujejo §§ 15 in 16 tega zakona, so sledeče:

Kdor skuša namenoma sam ali v zvezi z drugimi zborovanje, ki spada pod društveni ali shodni zakon in ki je bilo v svrhu razpravljanja o javnih stvareh zakonito sklicano, obzuspješiti s tem, da

1. ovira pristop osebam, ki so upravičene udeležiti se zborovanja, ali
2. sam neupravičeno udre na zborovanje ali
3. iztira navzoče ali osebe, ki imajo

Poravnalni red v Nemčiji.

Času, ko gre pri nas za to, ali naj se zopet uvede prisilna poravnava ali ne, utegne zanimati dejstvo, da so sklenili v Nemčiji »zakon o poravnavi radi odvrnitve konkurza« z dne 5. julija 1927 (kratko imenovan »Vergleichsordnung«), ki je stopil v veljavo dne 1. oktobra t. l. Ta zakon je nadomestil prejšnji zakon z dne 14. decembra 1916, ki je priznaval prisilno poravnavo kot dopustno sredstvo za sanacijo in odvrnitev konkurza, pa je v glavnem obstajalo v »poslovnem nadzoru« (Geschäftsaufsicht). Odvrtačevalni namen prisilne poravnave se je hitro razvil v glavni smoter postopanja, da-si je bil le ena izmed možnih rešitev problema, odpraviti velike neprilike, ki so z otvoritvijo konkurza neizbežno v zvezi. Dočim je prej poslovni nadzor deloval na popolno zadostitev obveznosti ali prstovoljno mirno poravnavo dolžnika z vsemi upniki, poslala je omenjena institucija poslovnega nadzora samostojno sredstvo za rešitev ogroženih eksistenc podjetja.

Glavna ideja novega zakona je bila enakomerna zaščita interesov dolžnikov in upnikov. Postavlja se zahteva vrednosti, da se doseže poravnava (Vergleichswürdigkeit), vendar niso razlogi nevrednosti izrecno naštet, ampak rešitev tozadevnega vprašanja je prepuščena svobodnemu sodniškemu preudarku, ki naj oceni vse okoliščine, ki govore za in zoper upanje do dolžnika. Druga velevažna zahteva je pripravljenost dolžnika, da sklene poravnavo, s čimer pa je v najožji zvezi kot pogoj za pripravljenost, da dolžnik sam napravi ponudbo za poravnavo najmanj z 30% pasiv in da obenem predloži pismeno potrdilo upnikov, ki morajo i po številu i po svoti tvoriti večino vseh upnikov. Razen tega je označena najnižja kvota dobila še zelo težavne pogoje za privesek. Otvoritev poravnalnega postopanja se sme odkloniti, če ponudba ne doseže 50% in uradno poklicno zastopstvo, morebiti po nasvetu le enega samega vplivnega interesenta, proglasi ponudbo za nezadostno.

Predlog na prisilno poravnavo zaprečuje, da bi se stvil predlog na otvoritev konkurza. Izvršbe (eksekucije), ki so bile dovoljene v toku zadnjih 30 dni pred predlogom na poravnavo, v svojem obstoju niso sigurne. Postanejo brezpredmetne ne samo, če se poravnava posreči, ampak tudi če poravnava izpodeleti in se otvori konkurz. Pri tem pa je silno važno, da se vsak predlog na poravnavo izpremeni v neprekleni predlog na otvoritev konkurza, če se odkloni poravnalni predlog od prvega početka ali pa v toku postopanja in če je dovolj sredstev za pokritje konkurznih stroškov.

Vse postopanje je javno v polnem obsegu. To ima za posledico, da so tudi upniki, ki po naključju izpadejo iz upniškega seznama ali pa, ki jih

skrbeti za vodstvo in mir na zborovanju ali pa se

4. s silo upre formalnim odredbam, ki so bile na zborovanju izdane, se kaznuje od sodišča z zaporom od 1—3 mesecev, pri obremenilnih okoliščinah, posebno če je bilo obzuspješeno zborovanje že prej domenjeno, z zaporom do 6 mesecev.

A tudi oni, ki se udeleži zborovanja, ki je bilo omejeno na povabljeni goste, vedoma in neupravičeno in ga vzlic pozivu voditelja ne zapusti, zagreši prestopok, ki ga kaznujejo policijska oblastva z globami od 50 do 1000 Din. (Dalje prth.)

Loterija društva »Trgovska akademija v Ljubljani« se zaključi 30. oktobra 1927.

27. oktobra neplačane srečke ne igrajo!
Kdor kupi šele na prigovarjanje, ima navadno največjo srečo.
Hitite in kupite!
Srečke à 10 Din, dobitkov 885 od 50 do 100.000 Din.

dolžnik za nalašč opusti, ravno tako prizadeti po sklenjeni poravnavi kakov vsi oni, ki so v omenjeni seznam prišli, Registrirani trgovec mora radi publicitete svoji firmi v vseh dopisih dodati pristavek »v poravnalnem postopanju«. Glede razpolaganja s svojo imovino dolžnik po novem zakonu ni preveč utesnjen. On sme celo darila dajati in nepremičnine odtujevati. Se le, ko se poravnalno postopanje otvori (ne že, ko se predlaga), zadenejo ga lahko sodne utesnitve razpolaganja z imovino.

Kritika vsega novega zakona, ki jo je podal univ. prof. dr. E. Jaeger (Lipsija) v Deutsche Jur. Zeitung ni ugodna. Osobito se spodbija nad tem, da hoče zakon dolžnike in upnike »odgajati k morali.« Če je hotel zakonodajalec uveljaviti možnost, da se vstreže prošnji »reši me pred konkurzom«, je v resnici nasprotno dosegel. Prečudna je — pravi Jaeger — tudi uredba: Ako izpodleti poravnalni poskus in pride do konkurza, potem so posamezne izvršbe, ki so nastale v 30 dneh pred poravnalnim predlogom, vsekozi ob svojo moč. Če pa pred konkurzom poravnalnega postopanja ni bilo, potem mora konkurzni upravitelj dotične izvršbe še le izpodbijati.

Zdi se, da so pomisleki zoper nekatere določbe najnovejšega zakona o prisilni poravnavi, v resnici utemeljeni, in da kažejo na težke hibe tega instituta sploh.

Dr. M. D.

VZORČNI KOVČEGI.

Prometna komisija češkoslovaških trgovskih in obrtnih zbornic se je na seji 5. oktobra l. l. ob navzočnosti strokovnjakov ponovno pečala z vprašanjem zvišanja dopustne teže kovčegov za vzorce. Sklenili so vložiti prošnjo na železniško ministrstvo, naj se sedanja maksimalna teža vzorčnih kovčegov 200 kg zviša na 300 kg; če pa to ne bi šlo, naj bi se pri oddanih vzorčnih kovčegih do 200 kg računala znižana voznina in samo za odvisno težo normalna voznina za potniško prtljago.

SLABŠA KONJUNKTURA V NEMCIJI.

Nemški vladni nadsvetnik Tiburtius je govoril na zborovanju v Berlinu o pričujočem se zastoju kupčije. Opaža se pomanjkanje glavnice in oslabiljena plačilna zmoglost odjemalcev, zlasti v mali trgovini. Glede kvalitete je dejal Tiburtius, da je kvaliteto blago absolutni zakon in da se mora brez ozira na vse drugo gledati na to, da je vsako v trgovini vpeljano blago prav prvovrstno.

IZVOZ PIVA IZ ČEŠKOSLOVAŠKE.

Češkoslovaška se trudi, da bi se v smislu madridske konvencije zaščitila označba pilzenskega piva, in skuša svojo zahtevo udeležiti v vseh trgovskih pogodbah. Posamezne države pa nočejo o tej zaščiti nič slišati in trdijo, da gre samo za označbo vrste piva, ne pa, če je res iz Pilzna. To seveda eksportu češkoslovaškega piva zelo škoduje in je dobilo to pivo konkurenco v onih državah, ki imajo le majhno pivovarniško industrijo ali pa nobene. Francija je eksportirala v zadnjem letu pred vojsko nekaj nad 88 tisoč hektolitrov piva, leta 1926 pa že 168.000 hl. Kanada, koje eksport pred vojsko ni prav nič pomenil, eksportira sedaj 21.000 hl, večinoma v U. S. A., seveda po tihotapskih potih. Eksport Nemčije je znašal leta 1913 1.251.000 hl, leta 1926 pa samo 477.000 hl. Tudi eksport Anglije je nazadoval, od 1.096.000 na 463.000 hl. Eksport iz Češkoslovaške je bil pred vojsko večji kot eksport iz Nemčije, a je padel lani na 218.000 hl. Češkoslovaška je izgubila skoraj vse svoje prekomorske trge, deloma, ker so nastale tam domače pivovarne, deloma vsled hude angleške in nemške konkurence. Za nazadovanje eksporta iz Anglije in Nemčije pride v poštev prvi imenovani vzrok — nastanek domačih industrij — potem pa tudi zguba ameriškega trga, U. S. A. pred vojsko ni bila prohibicionistična in je poleg svojega konsumirala zelo veliko tudi evropskega piva. Češkoslovaško pivo gre sedaj v večjih množinah samo v Nemčijo in Avstrijo, v manjših množinah pa v Italijo, Švico, Holandsko, Anglijo in Egipt. Pripominjamo, da so se novonastale industrije zaščitile tudi z visoko carino.

ŽREBANJE LOTERIJE
DRUŠTVA TRGOVSKA
AKADEMIJA V LJUBLJANI
nepreklicno 31. oktobra.

Srečka 10 dinarjev.
Dobitkov 885, od 50 do 100.000 dinarjev.
Polkusite srečo, naročite takoj srečke!

Trgovina.

Import lesa in lesnih izdelkov na Ogrsko raste v zadnjih letih rapidno. Leta 1923 so nakupili Ogrji 58.500 vagonov lesa, leta 1924 že 82.400 vagonov, l. 1925 import ni narasel in je znašal 83.600 vagonov, a leta 1926 je spričo živahnjšega stavbnega gibanja narasel na 108.000 vagonov in v prvi letošnji polovici na 67.500 vagonov, torej več kot leta 1923 v vsem letu. Večina lesa je prišla iz Češkoslovaške.

Zunanja trgovina Ogrske. Ogrski statistični urad priobčuje podatke o oblikovanju ogrske trgovske bilance v mesecu avgustu in s tem vred v prvih osmih mesecih tekočega leta. Ob importu 108'6 milijonov pengö je bil avgust za 32'4 mil. pengö pasiven, lani pa za 3'9 mil. aktiven. V prvih letošnjih osmih mesecih je narasla pasivnost s tem že na 242'2 mil. pengö, dočim je znašala v isti dobi lanskega leta pasivnost samo 85'1 milijona pengö.

Cene cevi. Evropski kartel cevi je moral za razne trge izvesti izdatno znižanje cen. Povod za to je v prvi vrsti angleška konkurenca, ki v pogajanjih ni hotela pristati na sporazum glede cen. Povod pri takih pogajanjih vidimo le eno: Kartel določi ceno, kolikor mogoče visoko, vidi odpor, zniža ceno prav globoko, zlomi odpor, zviša ceno na poljubno višino. Najboljša primera je švedski vžigalčni trust.

Industrija.

Ameriška železna industrija. Po daljši dobi nazadujoče tendence se je pojavilo na ameriškem železnem trgu zopet poživljenje; naročila naraščajo in cene so ostale trdne. Seveda je pa obseg naročil še zmeraj samo 60 do 65% kapacitete tovarn. Za bližnjo bodočnost računijo s hitrejšim porastom naročil, ker se je ugotovilo zlasti v strojni in avtomobilni industriji bistveno zboljšanje zaposlenosti. Na drugi strani je pa pač stavbno gibanje začelo nekoliko popuščati. V prvih osmih letošnjih mesecih so uvozili ca 788 tisoč ton železa in jekla, lani v istih mesecih ca 513.000 ton. Izvoz od lani na letos se je pa dvignil samo za 7 1/2%. Neizvršena naročila pri United Steel Corporation so znašala koncem julija 9,196.000 ton, koncem avgusta 3,142.000 ton, koncem septembra pa nekaj več. Za primerom navajamo najvišjo številko neizvršenih naročil, 12'2 mil. ton v aprilu 1917; najnižja številka je iz decembra 1910 in sicer 2,670.000 ton. Po sedanjem stanju produkcije surovega železa in jekla Zedinjene države najbrž ne bodo dosegle lanske produkcije, ki je bila pa pač zelo velika. — Steel = Stahl = jeklo.

Denarstvo.

Hranilne vloge v Avstriji. Že leto sem so hranilne vloge avstrijskih denarnih zavodov neprestano rastle in so dosegle na koncu junija vsoto nad eno milijardo šilingov. Naenkrat je pa razvoj zastal, in julij je izkazal nazadovanje 17 milijonov šilingov. To nazadovanje je v prvi vrsti posledica julijskih nemirov, ki pa sicer, kakor se sedaj doznavajo, niso imeli neugodnih posledic. Avgust je pa julijsko nazadovanje popravil, sicer ne popolnoma, vendar pa toliko, da je dosežena zopet višina nad eno milijardo. Koncem junija je bilo hranilnih vlog 1.011 milijonov šilingov, koncem julija 994 milijonov šilingov, koncem avgusta skoraj 1005 milijonov šilingov. Torej je bila milijarda že spet prekoračena. Kakor pravijo poročila o septembru, se je dviganje tudi v tem mesecu nadaljevalo.

Turški predvojni dolgovi. Še sedaj ti dolgovi niso urejeni, čeprav smo nešteto krat brali: sedaj je pa konec. Zadnje poročilo pravi: Turška vlada je na predloge Zveze upnikov povodom pariških pogajanj vložila novo spomenico (memorandum). Na noben način noče v zlatu plačati obresti za manjša posojila. Odklanja tudi predlog, da bi se ta sporna zadeva predložila razsodišču v Haagu. — Pravi pa, da se hoče še nadalje pogajati.

Iz naših organizacij.

Srezki gremij trgovcev v Celju opozarja lesne trgovce in splavarje na pravilnik o policiji, veljaven za plovitev na Dunavu od Ulma do Braile in na internacionaliziranem dunavskem omrežju, objavljen v Uradnem listu št. 105/426 od 12. oktobra 1927, ki se izenači z rečnopolicijskimi predpisi za kraljevino SHS in velja za splavanje tudi v naših nacionalnih rekah. — Načelstvo.

Promet.

NOVE TELEFONSKE PRISTOJBINE V PROMETU S ČEŠKOSLOVAŠKO.

Po odloku ministrstva od 27. avgusta t. l. in po posebnem sporazumu, ki je bil sklenjen med našo in češkoslovaško upravo so bile z dnem 1. septembra t. l. izpremenjene govorilne pristojbine v prometu s Češkoslovaško. Nove pristojbine so: Bled—Praga 4'80 zl. frankov ali 52'80 Din, Kranj—Praga 4'80 zl. fr. ali 52'80 Din, Ljubljana—Brno 4'35 zl. fr. ali 47'85 Din, Ljubljana—Moravska Ostrava 4'80 zl. fr. ali 52'80 Din, Ljubljana—Praga 4'80 zl. fr. ali 52'80 Din za navadno govorilno enoto. Za nujne pogoje je pristojbina trikrat, za silno nujne (éclair) pa desetkrat tako velika. Od dne 1. septembra t. l. so v prometu s Češkoslovaško dovoljene tudi pozivnice in izvestnice. — Pristojbina za navadno pozivnico je enaka 1/3 pristojbine navadnega pogovora.

Italija pripravlja redukcijo železniških tarifov. V ministrskem svetu se je nedavno sprejel predlog finančnega ministra grofa Volpija o znižanju nekaterih davčnih postojank, kar bo znašalo približno 1.135 milijonov lir, med temi popusti gre kakih 200 milijonov na račun pošte in brzojava.

Gospodarsko razumevanje je tudi v Rusiji. Železnice so znižale osebno tarifo v drugem razredu pred kratkim za 50 odstotkov; potovanje po ruskih železnicah stane danes v rubljah:

Do 10 km: v III. r. 0'21, v II. r. 0'32	
do 100 km: v III. r. 2'10, v II. r. 3'15	
do 200 km: v III. r. 3'94, v II. r. 5'91	
do 300 km: v III. r. 5'34, v II. r. 8'01	
do 500 km: v III. r. 7'78, v II. r. 11'67	
do 1000 km: v III. r. 11'94, v II. r. 17'91	
do 3000 km: v III. r. 23'64, v II. r. 35'46	
do 5000 km: v III. r. 38'72, v II. r. 58'08	
do 10000 km: v III. r. 75'34, v II. r. 113'64	

Poštni nabiralnik, ki sam frankira. Na tem problemu so si znanstveniki, poklicni in nepoklicni svedoki že belili glave, ampak trajnega uspeha nobeni dosedanji kombinaciji ni bilo prisojenega. Pravekar se je posrečilo po vstrajnih in večletnih poskusih nekemu strojniku v Leipzigu zgraditi poštni nabiralnik, ki ustreza vsem zahtevam avtomatične frankature vložnih pošilk. Nabiralnik vsebuje skupino raznobavnih klišev, ki odčitkujejo na primeren pritisk odgovarjajočega gumba frankovni znak na vloženo pošiljko, če se vrže predpisan denar v dotično odprtino. — Najvažnejša pri tej konstrukciji je okolnost, da je vsaka sleparija izključena in v tem tiči ravno jedro problema. Strokovnjaki prorokujejo temu nabiralniku bodočnost, ker se bodo nabavni stroški v kratkem krili s prihranki pri dobavi znamk, ki pridejo poštni upravi precej drago. Novi izum je prijavljen patentnemu uradu ter ga preiskujejo sedaj poštne izvedenci, nakar nastopi svoj zmagoslavni pohod po vsem kulturnem svetu. (K. T.)

Ljubljanska borza.

Tečaj 17. oktobra 1927	Povpraševanje Dtn	Ponudba Dtn
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13'5393	13'5693
Curih 100 fr.	1094'—	1097'—
Dunaj 1 šiling	8'—	8'03
London 1 funt	278'30	277'10
Newyork 1 dolar	56'65	56'85
Praga 100 kron	168'—	169'80
Trst 100 lir	309'50	311'50

Zastopstva, ponudbe in povpraševanja.

Zastopstvo in poslovne zveze posreduje »Auslanddeutscher Wirtschafts- und Pressedienst — Wien I., Neuer Markt 9.« — Izdaja dvakrat mesečno posebno poročilo, v kojem so povpraševanja in ponudbe iz skoro vseh evropskih držav.

Izdelovanje pritliklin za hladilne naprave. Neka specializirana inozemska tvrdka želi stopiti v stik z interesi, ki bi bili sposobni in bi hoteli izdelovati male in srednjevelike hladilne naprave (1500 do 25.000 kalorijev) v svrhu skupnega poslovanja v ta namen, da bi jim dobavljala specialne kompresorje amonijaka ter oskrbela eventualno tudi potrebne načrte. Naslov dotične tvrdke je intereso na razpolago v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Prodaja strojev za vezenje. Avstrijska tvrdka opusli svoj obrat za izdelovanje vezenin in ponuja kompletne strojne naprave po ugodnih cenah. Za informacije se je obrniti na A. G. Holly, Wiener Neustadt, Promenade No. 4.

RAZNO.

Usnjarska razslava v Milanu. V Milanu se vrši od 10. do 17. novembra t. l. IV. italijanski usnjarski leden, kjer bodo zastopane vse stroke usnjarske industrije.

Fige in rozine v Turčiji. Smirnske fige in rozine uživajo svetoven sloves in vsak Evropejec jih ceni kot delikateso. Ugodno podnebje in bogastvo zemlje na soli jim omogočata veliko razširjenost tudi v daljši okolici Smirne. Slovite »sultanke« so brez zrn in gredo vse v Anglijo in v Ameriko. Poleg teh so na glasu zlasti »rezaki« in »muškati«. Samo eksport rozin znaša 60.000 ton na leto, pridelek pa še enkrat toliko. Kultura fig je razširjena po vsej Mali Aziji; posušene fige prinesejo velblodi v Smirno, od tam pa jih eksportirajo. Lanska produkcija fig je dala ca 40.000 ton. Za rozine in fige je merodajen smirnski trg. Dnevna cena za oko (1 oka = 1'28 kg) rozin je 40 piastrov, za fige 30 piastrov.

Coty v Rumuniji. Pariška parfumska tovarna Coty je zgradila v Bukarešti lastno tovarno z delniško glavnico 50 milijonov lejev. Z obratom so že pričeli in izdelujejo, prodajajo in izvažajo parfume vseh vrst, kolinsko vodo, milo itd. Na podjetju so udeleženi tudi rumunski denarni zavodi, med drugimi Banca Comerciala Romana.

Drobne vesti. Znano nemško kovinsko podjetje Klöckner bo razdelilo 7-odstotno dividendo (lani 5%) in bo zvišalo glavnico za 20 milijonov mark. Stari delničarji imajo pravico do novih delnic v razmerju 6 : 1. — Promet na praški borzi v septembru je bil rekorden. Vseh zaključkov v vrednosti 1919 milijonov Kč je bilo 112.500, na dan 4500. Avgust je izkazal 58.700 zaključkov v znesku 934 milijonov čeških kron. — Na Avstrijskem zahtevajo, da je na rokavicah označena dežela, kjer so rokavice izgotovljene, in da stopi to v veljavo v juniju leta 1928. — Polom bruseljske banke Comptoir Financier, o katerem smo že poročali, je posledica goljufij ustanovitelja in voditelja banke. Je že zbežal. Poneverbe znašajo 10 mil. belg. frankov. Prizadeto je v prvi vrsti delavstvo. — Dolarsko posojilo n. mške Rentne banke in nemškega Kreditnega zavoda gre do 50 milijonov dolarjev; emisijo vodi newyorška National City Co. Posojilo je 6-odstotno, 33-letno, emisijski tečaj 95%. — V Rimu so ustanovili ameriško družbo, ki dela z glavnico 5 milijonov dolarjev in nakupuje edinele delnice italijanskih električnih družb. Ustanovitev je v zvezi z združitvenim gibanjem v mednarodni električni industriji. — Glede konference o izvornih in uvoznih prepovedih, o kateri poročamo v posebnem članku, ima Češkoslovaška stališče, da naj ostane le malo izjem, ki obstojajo še iz predvojnne dobe in za katere so navedeni tehtni vzroki. — Nazadovanje dunajske borzne kupčije se kaže posebno jasno v izdaji letnih izkaznic, lani so jih izdali 1600, letos pa 985. — Spričo bližnje vpljave delnic Glanstoff d. d. na Londonski borzi go-

vorijo o 20-odstotni dividendi (lani 15 odstotkov). Prodaja se je letos zelo dvignila. Delnice, vpeljane doslej v Amsterdamu in Zürichu, pridejo poleg Londona sedaj tudi na borzo v Ženevi. — Glede od nas že omenjenega dviganja angleškega funta (1 funt = 487 1/2 dol.) bremo, da dvig ne gre toliko za dvig funta kot za disagio dolarja.

Borza dela v Mariboru. Od 9. do 15. oktobra je pri borzi dela v Mariboru iskalo dela 80 moških in 81 ženskih, prostih mest je bilo 96, delo je dobilo 34 moških in 31 ženskih, odpadlo jih je 70, odpotovalo pa 33; od 1. januarja do 15. oktobra pa je dela iskalo 7071 oseb, 4096 službenih mest je bilo prostih, v 2673 slučajih je borza posredovala uspešno, 2667 oseb je bilo izbrisanih iz evidence in 1229 jih je odpotovalo.

Pri borzi dela v Mariboru dobe delo: 3 hlapci, 10 viničarjev, 4 majarji, 1 pečar, 1 sodar, 1 lesosrugar, 2 ključavničarja, 1 krojač, 2 čevljarja, 4 zidarji, 1 ležki delavec, 2 kleparja, 1 kovinoflačitelj, več vajencev (kolarske, ključavničarske, mizarске, mlinarske, kovaške in pekovske obrti), kakor tudi 9 kuharic, 2 vzgojiteljici, 4 šteparice za gornje dele čevljev, 1 kuharica v restavraciji, 1 hotelska kuharica, 8 služkinj, 1 šiviljska vajenka, 1 trg. vajenka, 1 kuharica k orožnikom, 2 kmečki gospodinji.

V 40 urah čez Atlantik. V Franciji živeči Rus Gasenko je pripeljal v London čoln, kojega konstrukcijo je izumel on sam. Na zunanji je čoln napol hidroplan, napol podmorski čoln, pa ne more ne po zraku leteti in se tudi ne potapljati. Od Boulogne do Dovera, torej čez Kanal, je porabil čoln 20 minut! Stroj more razviti na uro hitrost do 150 kilometrov, porabi pa na uro 30 galon bencina. 1 galon = 4.54 litrov. Anglež, ki se za novo iznajdbo zanima, pravi, da bi bila mogoča zgradba čolnov, ki bi lahko sprejeli 100 ljudi in bi jih v 40 urah prepeljali čez Atlantik v Ameriko. Dvosedežniki, ki bi vozili s hitrostjo do 150 km na uro, bi stali samo 50 funtov = 14.000 dinarjev in bi bili lažje vodljivi kot avtomobili. Čolni morejo kljubovati tudi viharjem. Če se bo nova iznajdba izkazala kot praktično izvedljiva, bo to izredno velik napredek v morskem prometu.

Po svetu. Vsi pomisleki proti pruskuemu posojilu v Ameriki so odstranjeni in se bo pogodba podpisala v najkrajšem času. — Novemu češkoslovaškemu sladkornemu kartelu so pristopile vse tovarne in rafinerije, razen ene. Je pa to tovarna Heller. — V Angliji se na zborovanjih konservativne stranke zmeraj bolj izražajo želje, da se industrija železa, jekla in volne kolikor mogoče zaščiti. — Na Dunaju so podpisali dogovor med obično in med bančnim konsorcijem glede financiranja trgovskih kupcij z Rusijo.

— Psojilo berlinske Komerčne banke, ki smo zadnjič o njem pisali, je perfektno. Gre za znesek 20 milijonov dolarjev.

— »Paris Soir« poroča, se bo po zgledu Angleške banke in Federal Reservebank izvršila tudi **izmenjava sosvetovalcev** med Nemško državno banko in med Francosko banko (Banque de France). — Najvišji tečaj angleškega funta na borzi v Newyorku od 1914 naprej je bil dosežen 10. t. m. ko je dosegel funt 4.87 in eno šestnajstinko dolarja. — V zadnjih dneh so plačali za 1 sedež na newyorskem efektivni borzi rekordni znesek 250.000 dolarjev. — Ogrski kontingent spirita za 1927/28 je določen na 240.000 hektolitrov. — Nemški, francoski, belgijski, luksemburški in čsl. proizvedeni valjane žice so se sporazumeli in bodo kontingentacijo produkcije na zborovanju v Bruslju 18. t. m. najbrž takole porazdelili: Nemčija 1 milijon ton, Francija 400.000 ton, Belgija 260.000 ton, Luksemburška 120.000 ton. Čehi bodo kvoto še določili. U. S. A. Steel Corporation dela s 65 odstotki normalne kapacitete in s 85 odstotki lanske delavnosti. V septembru je bilo za 100.000 ton manj naročil kot v avgustu. — Sovjetski prometni komisariat razpisuje 9 odstotno prometno posojilo v znesku 60 milijonov rubljev, tekoče na 7 let. — Jesenski velesojem v Kölnu se je prav dobro obnesel, zlasti v pohištveni in tekstilni industriji. — Iz Rumunije poročajo, da se ne smejo vpeljati v Rumunijo one delnice, ki ne notirajo oficijelno na rumunjskih borzah. — Novo rusko notranje posojilo, o katerem smo že pisali, je že na polovico podpisano. Gre za 200 milijonov rubljev. Da se doseže popolno podpisano še pred določenim rokom, so imenovali poseben odbor za propagando posojila. Večina koncesioniranih inozemskih družb je podpisala večje zneske. — Med rumunjskimi petrolejskimi rafinerijami se je dosegel sporazum o določitvi prodajnih cen in je novi sindikat z delom že prišel. — Na zborovanju tretje internacionale je dejal Trocki, da živi Rusija izključno le od nemških kreditov. Če ji Nemčija kredite odpove, mora napovedati Rusija bankrot. — Znano italijansko avtomobilno podjetje Lancia je kupil Gualino, predsednik tovarn umetne svile Snia Viscosa. Še pred kratkim je bil Gualino v nadzorstvenem svetu podjetja Fiat, njegov izstop je v zvezi z najetjem Morganovega posojila. Kupnina tvrdke Lancia znaša, kakor bremo, 60 milijonov lir. — Bolgari hočejo ustanoviti hipotekno banko, in je prišel v tej zadevi v Sofio Torbes, zastopnik angleškoameriške skupine, ki hoče banko financirati. — Insolventna je postala bruseljska bančna tvrdka Comptoir Financier. Apežirana je bila zlasti v nemških efektih in znašajo njene v marke preračunljene obveznosti 1,020.000 mark. — Pi-

sali smo, da bo avstrijska Kreditanstalt zvišala glavnico z izdajo 500.000 novih delnic. Od teh jih bodo ponudili dosedanjim delničarjem samo 100.000, ostalih 400.000 bo vse prevzela neka ameriška skupina. — V zvezi z zvišanjem obrestne mere na Nemškem in s pomanjkanjem denarja na Ogrskem so računili tudi z zvišanjem ogrske obrestne mere. Sedaj beremo, da Narodna banka zaenkrat ne misli na zvišanje, razmere na denarnem trgu so se stabilizirale, Ogrska nima potrebe po inozemskem kapitalu. — 17. t. m. se začne v Zürichu na tri dni določena konferenca odbora Mednarodne usnjarske zveze, ki ima svoj sedež v Londonu. Gre za vprašanje mednarodne arbitraže v trgovini s surovim usnjem, za olajšanje v izvozu usnja itd.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg, dne 15. oktobra 1927. Kmetje so pripeljali 47 s svinjino, 60 s krompirjem in zelenjavo in 8 z jabolki naloženih voz na trg. Tudi drugače je bil trg zelo dobro založen in obiskan, pa tudi kupčija je bila precej živahna. To pol je bilo videti tudi okoli 100 puranov, ki naj bi bili za pilanje za božič. Cene mesu so se vsled velike dobave svinjine nekoliko znižale, med tem ko so cene grozdu in jajcam poskočile. — Slaninariji so prodajali meso in slanino po 10 do 27 Din na drobno, po 14 do 17.50 pa na debelo za kg, domači mesarji pa so prodajali govedino po 8 do 10, konjsko meso pa po 4 do 7 Din kg. — Peruline in drugih domačih živali je bilo okoli 800 komadov. Cene so bile: Piščancem 10 do 25 Din, kokošim 30 do 50, racam in gosem 30 do 100, puranom za pilanje 60 do 70, drugim pa 80 do 150 Din komad; zajčkom 10 do 35, domačim golobom 30, grlicam 35 činarjev za komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene so bile: krompirju 8 do 10 Din mernik (7 in pol kg) ozir. 1 do 2 Din kg, solati 1 do 2, kislemu zelju 3.50. Kisli repi 2, paradiznikom 2 do 4, zeleni papriki 8 do 10, čebuli 1.50 do 2.50, česnu 8 do 12 Din kg, ohrovlu 1 do 1.50, kumarcam 0.50 do 2, kumarcam za vksanje 0.05 do 0.10, karfiolu 1 do 5, kolerabam 0.50 do 0.75 Din komad; pesi rdeči 0.25 do 1.50, korenju 1 Din komad, grahu luščencem 3 do 5, fižolu stročjemu 1 Din kupček. Sadju: jabolkam 3 do 7, hruškam 5 do 8, breskvam 7 do 10, češnjam (ki so že zadnje) 10 Din, grozdu 8 do 10 Din kg, maslu 40 do 44, kuhnemu 44 do 46, čajnemu 50 do 60, siru 25 do 100 Din kg, sirčku 4 do 8 Din hlebček, jajcam 1.75 do 2 Din komad, mleku 2 do 2.50 Din, smetani 12 do 14, oljčnemu olju 20 do 25, bučnemu olju 18 do 20 Din liter. Lončena in lesena

roba 1 do 80 Din, brezovim meham 2.25 do 5 Din komad, koruzni slami 25 dinarjev vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 12. t. m. je bilo 9 voz sena, 4 voze slame, v soboto 15. t. m. pa 19 voz sena, 3 olave in 3 voze slame na trgu. Cene so bile senu: Din 50 do 87.50, olavi 65, slami pa 45 do 50 Din za 100 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava prometnih kart. Direkcija pošle in telegrafa v Ljubljani razpisuje prvo pismeno dražbo za dobavo 25.000 komadov pošlnih prometnih kart naše države. Dražba bo 7. novembra t. l. ob 11. uri v pisarni pošlnice direkcije v Ljubljani, soba št. 42. 5% (inozemci 10%) kavcija se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu pošlnice direkcije v Ljubljani, kjer se lahko vpogledajo in kupijo pogoji.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Zabukovci sprejema do 25. oktobra t. l. ponudbe glede dobave ravnih borovih drevov in hraslovih pragov. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 28. oktobra t. l. ponudbe glede dobave jermenov »Roulo« in voz za jermene ter glede dobave portlandcimenta. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe glede dobave vijakov z maticami, podzemskih hidrantov s cesnimi omaricami ter zidne opeke. — Intendantsko slagalište mornarice v Tivtu sprejema do konca novembra t. l. ponudbe za dobavo naprav za delavnico za izdelovanje mornarskih čevljev (pogon s transmisijo z enim motorjem, kapaciteta delavnice 200 parov čevljev dnevno). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. oktobra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave mesa za ljubljansko garnizijo; 5. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala; dne 9. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih peres za lokomotive in vagona; dne 10. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave računskega stroja; dne 12. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave lesenih samokolnic, skobelnikov, lestev in rezilnih stolov ter pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede oddaje nasekovanja pil in rašpelj, dne 14. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave laka, terpentina, mila in čistilne pomade.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

OGLAS.

Komanda 8. žandarmeriskog puka u Ljubljani namerava nabaviti za sve svoje podredjene jedinice: 100.000 pola konceptpapira 11 kg težine, 4000 pola boljeg kancel. papira, 5000 pola ovojnog papira za pravljenje koferata, 2000 pola pivnika, 1000 pola indigo kopir papir za pisači stroj, 1000 koferata za novac slati.

Pozivaju se gg. trgovci, koji žele ove predmete lifrovati, da predlože svoje pismene ponude najkasneje do 22. ovog meseca blagajniku ovog puka.

Nabavka će se ustupiti onome, koji ponudi najpovoljniju cenu, kada ju odobri komanda žandarmerije u Beogradu.

Isporuka se imade izvršiti odmah po odobrenju.

E. broj 11.429 komande 8. žandarmeriskog puka u Ljubljani.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporočila
špecerijsko blago
raznoverstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznoverstno rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Vse vrste trgovske knjige kot: ameriški journali, glavne knjige, blagajniške knjige, vsakovrstne štrance, bloke, mape kakor tudi vse vrste šolske zvezke vam nudil s svežimi prvovrstnimi izdelki najugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana
Florijanska ulica št. 14
knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

IZVOZNIKI!

Agentura, priključena organizaciji 120 agentur v vseh francoskih departementih, išče zastopstva izvoznih tvrdk.

J. LAVRIČ & CIE., Strasbourg, Francija 4, rue du Viense marche aux vins.

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA
Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TRG.-IND. D. D. Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posebnice itd. * LASTNA KNJIGOVEZNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.